

Skattereformen er skæv og økonomisk usikker

På trods af, at de rigeste er mindst tilbøjelige til at sætte gang i økonomien med øget forbrug, går størstedelen af næste års skattelettelse til de rigeste i Danmark. I gennemsnit får de ti pct. rigeste en skattelettelse til næste år, der er 30 gange større end skattelettelsen til de ti pct. fattigste.

af Chefanalytiker **Jonas Schytz Juul**

7. december 2009

Analysens hovedkonklusioner

- Ud af de godt 17 mia. kr. husholdningerne får i skattelettelse næste år, får de ti procent rigeste over 7 mia. kr. Det svarer til over 40 procent af den samlede skattelettelse. Ser man på de 30 procent med højest indkomst, så får de samlet næsten 12 mia. kr. i skattelettelse.
- Selvom de rigeste får de største skattelettelse, er de mindst tilbøjelige til at sætte gang i økonomien ved at øge forbruget. De ti pct. rigeste får hver knap 18.000 kr. til øget forbrug næste år, mens de ti pct. fattigste hver får 600 kr.
- Hvis man i stedet brugte pengene på fremrykning af offentlige investeringer, ville beskæftigelseseffekten blive markant større.

Kontakt

Chefanalytiker

Jonas Schytz Juul

Tlf. 33 55 77 22

Mobil 30 29 11 07

jsj@ae.dk

Presseansvarlig

Janus Breck

Tlf. 33 55 77 25

Mobil 40 61 34 38

jb@ae.dk

Skattereformen er en skæv og usikker måde at sparke gang i økonomien

Regeringen giver massive skattelettelser til de rigeste til næste år. Samlet får husholdningerne lettelser på omkring 17 mia. kr. til næste år. I tabel 1 er provenuvirkningerne af Forårspakke 2.0 vist, og en udbygning af de enkelte elementer i skattepakken er angivet i bilag 1.

Tabel 1. Provenuvirkninger i 2010 af Forårspakke 2.0	
	Mia. kr.
Skattelettelse til husholdningerne	29,3
Finansiering, husholdninger	-12,2
Netto skattelettelse for husholdninger	17,1
Finansiering, erhverv	-4,4
Netto skattelettelse i alt	12,7

Anm.: Fordeling af energifgifter på hhv. husholdninger og erhverv er baseret på baggrund af lovforslag L207 fra Skatteministeriet, jf. bilag 1.
 Kilde: AE på baggrund af Økonomisk Redegørelse, Maj 2009, Finansministeriet og Lovforslag L195-L207, Skatteministeriet.

En stor del af disse skattelettelser kommer primært de rigeste i samfundet til gode. Det er således regeringens håb, at de personer, der i forvejen er mest privilegerede og har flest penge at gøre godt med, vil bruge de ekstra penge fra skattelettelserne til at øge deres forbrug og derved sætte gang i dansk økonomi.

De rigeste får næsten 30 gange så meget i skattelettelse som de fattigste

Et af argumenterne for at underfinansiere skattereformen i indfasningsperioden er at forsøge at sætte gang i økonomien. En del af de ekstra penge, folk får mellem hænderne, vil gå til forbrug, hvilket hjælper med til at stimulere dansk økonomi.

Der er stor forskel på, hvor meget de enkelte grupper i samfundet får til ekstra forbrug fra skattereformen. Opdeler man befolkningen i ti lige store grupper efter størrelsen af deres indkomst, deciler, kan man se hvor mange penge, hver enkelt indkomstgruppe får fra skattereformen i 2010.

Ud af de godt 17 mia. kr. husholdningerne får i skattelettelser, får de ti procent rigeste over 7 mia. kr. Det svarer til over 40 procent af den samlede skattelettelse. Ser man på de tre øverste deciler, dvs. de 30 procent med højest indkomst, så får de samlet næsten 12 mia. kr. i skattelettelse. Det svarer til 2/3 af den samlede skattelettelse på godt 17 mia. kr.

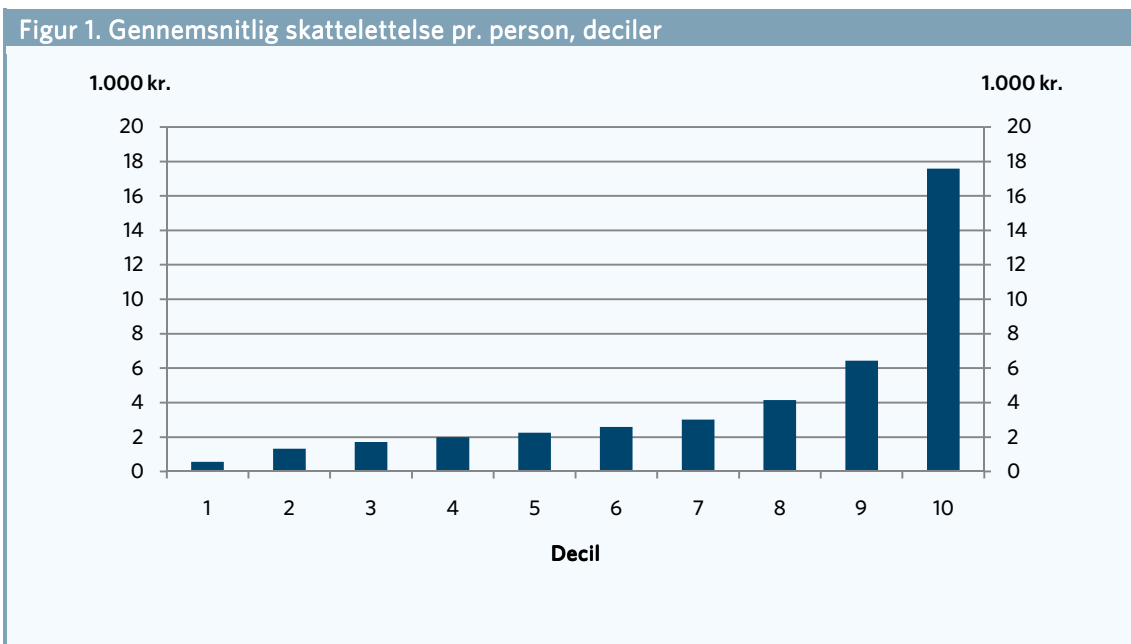
I den anden ende af indkomstfordelingen får de ti procent fattigste 0,2 mia. kr. i skattelettelse. Det svarer til 1,4 pct. af den samlede skattelettelse. Dette er vist i tabel 2.

Tabel 2. Samlet skattelettelse fordelt på deciler

	Samlet skattelettelse i mia. kr.	Andel af samlet lettelse i pct.
10 pct. fattigste	0,2	1,4
2	0,5	3,2
3	0,7	4,1
4	0,8	4,8
5	0,9	5,4
6	1,1	6,2
7	1,2	7,2
8	1,7	10,0
9	2,7	15,5
10 pct. rigeste	7,3	42,3
I alt	17,3	100,0

Anm.: Kun skattepligtige personer over 17 år er taget med. Beregningsforudsætninger er angivet i bilag 1.
 Kilde: AE på baggrund af lovmodellens datagrundlag.

Det er altså i høj grad de rigeste i samfundet, som regeringen har delt skattelettelserne ud til. De 7,3 mia. kr., som de ti pct. rigeste i alt får, svarer til knap 18.000 kr. pr. person til ekstra forbrug i 2010. Til sammenligning får de ti procent fattigste omkring 600 kr. til ekstra forbrug i 2010. De rigeste får altså 30 gange så meget til ekstra forbrug i 2010, som de fattigste får. Skattelettelsen pr. person i hver indkomstdecil er vist i figur 1.

Anm.: Som tabel 2.
 Kilde: AE på baggrund af lovmodellens datagrundlag.

Højtuddannede får den største skattelettelse

Uligheden i fordelingen af skattelettelsen kan også illustreres ved at se på, hvor store skattelettelser der gives til forskellige uddannelsesgrupper. Mens hver voksen person med en lang videregående ud-

dannelse kan se frem til knap 13.000 kr. ekstra i 2010, så må hver ufaglært voksen person nøjes med en fremgang på 2.500 kr.

Samlet svarer det til, at hele gruppen af personer med en lang videregående uddannelse får 3,1 mia. kr. til deling, selvom de kun udgør omkring seks procent af den voksne befolkning. De ufaglærte får samlet 3,7 mia. kr., men gruppen er samtidig seks gange større end gruppen af personer med en lang videregående uddannelse.

I tabel 3 er skattelettelsen fordelt på uddannelse.

Tabel 3. Fordeling af skattelettelse på uddannelse			
Uddannelse	Samlet skattelettelse	Andel af samlet lettelse	Skattelettelse pr. person
	Mia. kr.	Pct.	1.000 kr.
Ufaglært	3,7	21,5	2,5
Gymnasial	1,1	6,2	3,4
Erhvervsfaglig	5,3	30,8	3,9
KVU	1,0	5,9	5,2
MVU og bachelorer	3,1	18,0	5,6
LVU	3,1	17,7	12,8
I alt	17,3	100,0	4,2

Anm.: Som tabel 2.

Kilde: AE på baggrund af lovmodellens datagrundlag.

Kun en del af skattelettelsen stimulerer økonomien

Ud af de samlede skattelettelser til husholdningerne næste år, er det kun en del, der vil gå til forbrug og dermed stimulere økonomien. Noget af skattelettelsen vil gå til øget opsparing og vil derfor ikke bidrage til at sætte gang i dansk økonomi.

Der er nogen forskel på, hvor stor en andel af skattelettelsen der går til forbrug afhængig af husholdningens indkomst. Jo større indkomst man har, desto mindre en del af skattelettelsen vil typisk gå til forbrug, mens en større andel bliver sparet op. Dette kan illustreres med *forbrugskvoten*, der angiver andelen af husholdningernes indkomst, der går til forbrug.

Ud fra Forbrugsundersøgelsen kan de gennemsnitlige forbrugskvoter inden for forskellige indkomstgrupper beregnes. Der er en klar tendens til, at forbrugskvoterne er faldende med indkomsten. De rigeste vil altså pumpe en relativt mindre del af deres skattelettelse tilbage i samfundet i form af øget forbrug, end de fattigste vil.

Tal fra forbrugsundersøgelsen viser, at de rigeste har en forbrugskvotepå 0,77. Det betyder, at de rigeste i gennemsnit vil bruge 77 kroner for hver 100 kr., de har. De resterende 23 kr. vil gå til opsparing. De husholdninger med en samlet indkomst på mellem 300-500.000 kr. har en forbrugskvotepå 0,97 og bruger altså i gennemsnit 97 kr. for hver 100 kr., de har. De husholdninger med en lavere indkomst har ifølge forbrugsundersøgelsen et højere forbrug end deres indkomst, dvs. de har optaget lån i perioden eller brugt en evt. opsparing. I tabel 4 er de gennemsnitlige forbrugskvoter for forskellige indkomstgrupper vist.

Tabel 4. Gennemsnitlig forbrugskvotepå opdelt på husstandens samlede indkomst

Indkomstgruppe*	Antal personer i gruppen, 1.000 personer	Anslået gennemsnitlig de- cil**	Forbrugs-kvotep**
150.000 - 299.999 kr.	882	3	1,09
300.000 - 499.999 kr.	1.111	5	0,97
500.000 - 799.999 kr.	1.646	7	0,84
800.000 kr. og derover	1.455	10	0,77
Gennemsnit	-	-	0,88

* Indkomstgruppe efter husstandens samlede bruttoindkomst.

** Decil opgjort efter gennemsnitlig disponibel indkomst pr. voksen i husstanden, og er den decil, en gennemsnitsperson i gruppen vil tilhøre.

*** Forbrugskvotep er defineret som gennemsnitligt forbrug/rådighedsbeløb for indkomstgruppen.

Kilde: AE på baggrund af Forbrugsundersøgelsen 2005:2007, Danmarks Statistik.

Personer med de højeste indkomster er altså både dem, som har fået de største skattelettelser, og samtidig dem der stimulerer økonomien relativt mindst ved en indkomstfremgang. Det skal bemærkes, at det er den *marginale* forbrugskvotep, der er relevant ved en skattelettelse, nemlig hvor meget man vil bruge for hver *ekstra* 100 kr., man får. Denne vil typisk ligge under den gennemsnitlige forbrugskvotep, der angiver hvor meget af den samlede indkomst, der går til forbrug. Det er dog ikke muligt at beregne den marginale forbrugskvotep ud fra forbrugsundersøgelsen.

Herudover viser forbrugsundersøgelsen også, at personer med de højeste indkomster har det relativt største forbrug af fritidsudstyr, underholdning og rejser samt køb af transportmidler.

OECD peger også på, at hvis man ønsker at stimulere økonomien med skattelettelser, kommer den største effekt ved at give skattelettelserne i bunden. Dette fremgår bl.a. af OECD-rapporten "Economic Outlook":

"The largest short-run impact on aggregate demand is likely to come from government spending measures, but where tax cuts are implemented they are most effective if targeted at households that are likely to be liquidity-constrained", OECD Economic Outlook, Interim Report, marts 2009.

Offentlige investeringer giver langt flere jobs for pengene

Regeringen forventer, at skattelettelserne samlet vil stimulere økonomien med, hvad der svarer til 0,3 pct. af BNP og vil give en beskæftigelseseffekt på 4.000 personer. Da skattelettelserne netto koster 12,7 mia. kr., svarer det til en udgift på omkring 3,2 mio. kr. pr. job. Hvis man i stedet havde satset mere på fremrykning af offentlige investeringer, ville beskæftigelseseffekten være større.

Regeringen krisehåndtering har bestået af små drypvise initiativer, der i alt vurderes at kunne bidrage positivt til beskæftigelsen med 9.000 personer i år og kan bidrage med 22.000 personer til næste år. Det fremgår af tabel 5, som viser beskæftigelsesvirkningen af regeringens initiativer, der er foretaget efter krisen brød ud.

Tabel 5. Beskæftigelsesvirkning af regeringens krisehåndtering		
	2009	2010
	1.000 personer	
1. SP frigivelse (25 mia. kr.)	4	7
2. Privat renoveringspulje (1½ mia. kr.)	1½	½
3. Kreditpakke I + II (rentetab på 3 mia. kr.)	½	½
4. Fremrykning af trafikinvesteringer (5 mia. kr.)	1½	3
5. Låneadgang til kommunale investeringer (2 og 5 mia. kr. i hhv. 2009 og 10)	1½	5
6. Skattereform (underfinansieres med 13 mia. kr. i 2010)		4
7. Vækstpakke i Finanslov 2010 (5 mia. kr. over 4 år, heraf 2½ mia. kr. i 2010)		2½
8. Beskæftigelsesvirkning af regeringens krisehåndtering i alt (1-7)	9	22

Kilde: AE pba. Finansministeriets svar til Finansudvalget spørgsmål nr. 86 fra april 2009, Kommuneaftale 2010 og Finanslovsaftalen 2010.

Som det fremgår af tabellen, har regeringens primære indsatsområde været at forsøge at stimulere det private forbrug. Dels via skattelettelserne på 13 mia. kr., dels via frigivelsen af SP-midler på 25 mia. kr. og dels via den private renoveringspulje. Alle kriseinstrumenter, der virker usikkert og ineffektivt sammenlignet med offentlige investeringer. Som tabellen viser, får man kun 4.000 personer i beskæftigelsen ved skattelettelserne, mens man for offentlige investeringer i kommunerne og i trafik får 8.000 personer i beskæftigelse, selvom det kun koster 10 mia. kr.

Frigivelsen af den Særlig Pensionsordning (SP) skulle sparke gang i det underdrejede private forbrug og vurderes at kunne øge beskæftigelsen med op til 7.000 personer i 2010. Privatforbrug bliver imidlertid ved med at falde i Danmark, hvorimod der er tegn på vending i mange andre lande. SP-midlerne har ikke haft den stimulerende virkning på danske økonomi, men er blevet sparet op og tilsyneladende også gået til udlandsrejser, hvilket ikke hjælper dansk økonomi. Derimod var det en god forretning for de offentlige kasser som følge af ekstra skatteindtægter på 15 mia. kr. fra udbetalingen.

Tilsvarende har den private renoveringspulje beskedne effekter på beskæftigelsen. Samtidig resulterede den i, at alt bygningsarbejde blev sat i stå, indtil folk havde set, om de fik deres penge.

I Finansloven for 2010 vedtog regeringen at fremrykke investeringer for 5 mia. kr. over 4 år fra 2010-2013. I 2010 er der tale om investeringer for 2,4 mia. kr. faldende til 0,8 mia. kr. i årene 2011-2013. Som det fremgår af tabel 5, vil en sådan vækstpakke skaffe 2.500 nye arbejdspladser i 2010 faldende til 1.500 jobs i 2011. Til sammenligning anbefalede AE og Vismændene, at der sættes gang i offentlige investeringer for 10 mia. kr. i 2010 og yderligere 16-17 mia. kr. i 2011. Det vil skabe 10.000 arbejdspladser i 2010 stigende til 19.000 arbejdspladser i 2011.

På denne baggrund fremstår regeringens økonomiske politik og håndtering af den økonomiske krise både uhensigtsmæssig og utilsvarende. Frem for at sammensætte en ambitiøs vækstpakke med fokus på offentlige investeringer, hvis indvirkning på den økonomiske aktivitet er sikre, har man valgt en strategi, hvor skattelettelser til de rigeste skal sætte gang i dansk økonomi. Skattelettelserne som med sikkerhed øger uligheden i Danmark, men hvis økonomiske effekter i forhold til at sætte gang i hjulene i Danmark er meget usikre.

Bilag 1. Beregningsforudsætninger

Beregningerne er foretaget på lovmodelldata fra 2006 fremskrevet til 2009-niveau. Alle beregninger er foretaget på personniveau. De enkelte elementer i skattepakken er angivet i tabel 6.

Tabel 6. Gennemsnitlig skattelettelse pr. person, deciler		
	Samlet provenu, ØR maj 2009	Indgår i AE's beregninger
	Mia. kr.	
1. Lavere top- og mellemskat mv.	10,1	10,4
2. Lavere bundskat mv.	13,7	13,3
3. Grøn check	4,6	4,6
4. Pensionstillæg	0,9	1,0
Skattelettelser i alt	29,3	29,3
5. Pensioner	0,3	0,3
6. Multimedieskat mv.	1,2	1,2
7. Grønne afgifter inkl. sundhed	6,6	4,5
8. Erhvervsliv udover grønne afgifter	2,3	0,0
9. CO2 kvoter mv.	0,1	0,0
10. Skatteligning	1,2	1,2
11. Nominelle beløbsgrænser	5,0	4,7
Finansiering i alt	16,6	11,9
Netto skattelettelse	12,7	17,3

Anm.: Provenuer ved omlægninger i indkomstskattesystemet er ikke helt ens i AEs og Finansministeriets beregninger. Det kan bl.a. skyldes frem-skrivningsmetoden. AEs beregninger er baseret på 2006-data.

Kilde: Finansministeriet Økonomisk Redegørelse, Maj 2009, Lovforslag L195-L207, Skatteministeriet og AE på baggrund af lovmodellens data-grundlag

1. Mellemskat fjernes, topskattegrænse hæves 36.000 kr., bundfradrag på positiv nettokapital-indkomst, skat på aktieindkomst nedsættes.
2. Bundskattesats sættes ned med 1,5 pct.point. Øget tilskud til friplads i daginstitutioner er af tekniske årsager ikke medtaget i AEs beregninger (0,2 mia. kr.)
3. Grøn check på 1.300 kr. til voksne og 300 kr. til børn, indkomstafhængig.
4. Øget pensionstillæg
5. Loft over ratepensioner (0,9 mia. kr.) og udligningsskat på pensionsudbetalinger (0,2 mia. kr.)
6. Multimedieskat og medarbejderobligationer
7. Grønne afgifter inkl. sundhed. En del af disse afgifter er direkte pålagt husholdningerne og er derfor fordelt på disse. Fordelingen af energiafgifter mv. mellem erhverv og husholdninger er opgjort pba. lovforslag L207, Skatteministeriet. I beregninger er alle sundhedsafgifter pålagt husholdningerne.
8. Erhvervsliv. Er ikke medtaget i AEs beregninger
9. CO2-kvoter og andre reserverede indtægter er ikke medtaget i beregningerne.
10. Mindre skatteplanlægning
11. Nominel fastholdelse af beløbsgrænser.